

ΘΕΑΤΡΟ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ : Σαίξπηρ: «Τρικυμία»

Ἀπρόοπτη ἀδιαθεσία τῆς τακτικῆς συνεργάτιδος μας κριτικοῦ τοῦ θεάτρου κ. Ἀγλαΐας Μητροπούλου, τὴν ὑποχρέωσε νὰ μὴ παρουσιάσει σ' αὐτὸ τὸ τεῦχος τὴν κριτικὴ τῆς. Γι' αὐτὸ δημοσιεύουμε τὴν κριτικὴ τοῦ κ. Ἀχ. Κύρου γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Σαίξπηρ, ποῦ ἀνέθεσε τὸ Βασιλικὸ Θέατρο.

Ἐπὶ τὰς ἑποχὰς οὗτε ἀνάλυσιν, οὔτε, ἀκόμη ὀλιγώτερον, κριτικὴν ἐπιδέχονται. Ὅταν ἕνας μεγάλος δημιουργός, τὸν ὁποῖον κάθε αἰὼν ποῦ παρέρχεται κάμνει περισσότερο γνωστὸν καὶ περισσότερο ἀγαπητὸν εἰς περισσότερα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, τὸν εἰς περισσότερα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, κατ' ἄνωγον εἰς τὸ τελευταῖον καὶ τὸ μεγαλύτερον ἀπὸ τὰ ἔργα του, νὰ μᾶς δώσῃ ὡς εἰς μίαν ἀληθινὴν ἀποθέωσιν, ὅλον τὸν ἑαυ-

τόν του καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν δροσιὰν καὶ τὴν χάριν του, κάθε προσπάθεια ἀναλύσεως καὶ κάθε ἀπόπειρα κριτικῆς γίνεται μοιραίως μικρολόγος, ἀσήμαντος, ἂν ὄχι κωμικὴ. Καὶ τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ Σαίξπηρ εἶναι ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον μᾶς ἔδωσε τὴν ἀπλῆν, τὴν πλήρη ποίησιν μὲ ὅλα ὅσα σημαίνει ἢ λέξις αὐτῆ. Τί σημαίνει ἂν ἡ ἰδέα τῆς ἐρήμου νήσου μὲ τοὺς ἀπομονωμένους κατοίκους τῆς εἶναι προσφιλεῖς καὶ κοινῆ εἰς τὸ θέατρον τῆς ἐποχῆς τοῦ «Μπαρόκ», τί σημαίνει ἂν ὁ νόμιμος ἡγεμὼν καὶ ὁ κακὸς ἀδελφός του, ποῦ τὸν ἔβγαλεν ἀπὸ τὸν θρόνον του καὶ τὴν πατρίδα του, ἐπανέρχονται συχνὰ εἰς τὰ ἔργα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, τί σημαίνει ἂν ὁ Φερδινάνδος καὶ ἡ Μιράντα εἶναι τὸ τυπικὸν ζευγάρι τῶν ἐραστῶν; Γύρω ἀπὸ τὸν σκελετὸν αὐτὸν ὁ Σαίξπηρ ἔχει δημιουργήσει πραγματικὰ ὅλον τὸν ποιητικὸν κόσμον τῆς πλουσίας φαντασίας του, τὰ τέρατα καὶ τὰ ἀερικά, τὰ ἀνύπαρκα καὶ ὅμως τόσο ζωντανὰ πλάσματα ποῦ ξυπνοῦν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ὅλους τοὺς πόθους καὶ ὅλα τὰ αἰσθήματα, ποῦ πνίγει ἢ σκληρῆ καὶ ἀσήμαντη καθημερινὴ ζωὴ. Ἐμπρὸς εἰς ἔργα σὰν τὴν «Τρικυμίαν» δὲν συζητεῖ καὶ δὲν ἀναλύει κανεὶς. Τὰ δέχεται μόνον σὰν μίαν θείαν εὐεργεσίαν, σὰν κάτι ποῦ ἡμπορεῖ νὰ τὸν κάμῃ καλλίτερον καὶ νὰ τοῦ προσφέρῃ ὅ,τι δὲν προσφέρει ἢ καθημερινὴ ζωὴ.

Καὶ ὑπάρχουν παραστάσεις, ἔμπρὸς εἰς τὰς ὁποίας εἶναι ἐπίσης ματαία καὶ μικρολόγος ἢ συνήθης κριτικὴ. Τὰ δέχεται κανεὶς ἀπλῶς μὲ κάποιαν ἐνδόμυχον εὐγνωμοσύνην πρὸς ἐκείνους ποῦ τοῦ προσέφεραν αὐτὴν τὴν ἀπόλαυσιν. ἀκριβῶς ὅπως τὰ ἐδέχθη τὸ κοινὸν τῆς χθεςινῆς πρώτης τοῦ «Βασιλικοῦ Θεάτρου» μὲ τὴν εἰλικρινῆ ἐκείνην ἀπόλαυσιν ποῦ ἐξεδηλώθη εἰς χειροκροτήματα καὶ ἐπευφημίας σπανίας εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον. Καὶ τὸ κοινὸν ποῦ θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ σιγῶν ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἔξῃς κάθε βράδυ εἰς τὸ παλαιὸν θέατρον τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου, θὰ αἰσθανθῇ τὴν ἰδίαν ἀπόλαυσιν, ἀδιαφοροῦν ἀπολύτως διὰ τὰς κριτικὰς, αἱ ὁποῖαι ἴσως θὰ ζητήσουν νὰ εὗρουν ἀδυναμίας καὶ λάθη καὶ ἐκτροπὰς εἰς τὴν παράστασιν, ὄχι τόσο διότι οἱ γράφοντες τὰς αἰσθάνονται, ὅσον διότι ἔχουν ἄλλας ἐπιδιώξεις, ἐν σχέσει μὲ τὸν Ὄργανισμὸν τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου.

Ἡ «Τρικυμία» τοῦ Σαίξπηρ εἶναι ἄλλως τε ἀπὸ τὰ ἔργα ἐκεῖνα πρὸ τῶν δυσχερειῶν τοῦ ἀνεβάσματος τῶν ὁποίων διατάζον καὶ ὑποχωροῦν συνήθως οἱ σκηνοθέται. Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον τὰ βλέπει κανεὶς σπάνια εἰς τὸ ρεπερτόριον τῶν θεάτρων. Διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ τὸ δώσῃ ὁ κ. Δ. Ροντήρης θὰ εἰπῇ ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆς καλλιτεχνικῆς ἀριότητος, εἰς τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται ὅτι ἡμπορεῖ νὰ ἀποτολμῆσῃ καὶ τὰ δυσχερέστερα. Σημαίνει ἀκόμη ὅτι θίσος καὶ συνεργαζόμενοι καλλιτέχναι καὶ τεχνικὸν προσωπικὸν τοῦ «Βασιλικοῦ

Θεάτρου» ἔφθασαν εἰς τὴν πληρότητα ἐκείνην πὺ ἐπιτρέπει καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ τολμήματα. Καὶ ὁ κ. Ροντήρης εἶναι ἐπὶ πλέον ἄξιος τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν θεατῶν, διότι ἔδωσε τὴν «Τρικυμίαν» χωρὶς τεχνητὰς καὶ ψευδολογοτεχνικὰς ἐπιδιώξεις, μετὰ τὴν ἀπαραίτητον ἀπλότητα καὶ εἰλικρίνειαν καὶ φυσικότητα πὺ ἀπαιτεῖ αὐτὸ τὸ ἀριστούργημα.

Βεβαίως τὸν ἐβοήθησαν πραγματικὰ ὅλοι οἱ συνεργάται του διὰ νὰ ἐπιτύχη αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Γ. Οἰκονομίδου εἶναι πραγματικὰ καλὴ, ρέουσα, ποιητικὴ. Ὁ σκηνογράφος κ. Κλώνης κατώρθωσε νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἔργον ἕνα ἄρτιον σκηνικὸν περιβάλλον. Καὶ ἡ ἐμφάνισις ἰδίως τοῦ ναυαγίου τῆς πρώτης σκηνῆς ἦτο τόσον τελεία, ὥστε νὰ προκαλέσῃ — διὰ πρώτην ἴσως φοράν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον — μίαν αὐθόρμητον καὶ παρατεταμένην ἐκδήλωσιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ κοινοῦ. Διὰ τοὺς ἠθοποιούς θὰ ὑπῆρχαν ἴσως μερικαὶ παρατηρήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ θὰ ἦσαν ἀσήμαντοι ἐμπρὸς εἰς τὸ σύνολον. Χωρὶς νὰ κάμνῃ κανεὶς διάκρισιν, θὰ ἤμποροῦσε νὰ εἴπῃ μόνον ὅτι ὁ κ. Ἀρώνης ὡς Ἄριελ, ἡ κ. Μυράτ ὡς Μιράντα καὶ ὁ κ. Βόκοβιτς ὡς Κάλιμπαν ἔδωσαν ὅλον τὸ μέτρον τοῦ πραγματικοῦ ταλάντου των, βοηθούμενοι ἄλλως τε ἀπὸ ὅλους τοὺς συναδέλφους των. Ὁ κ. Α. Φωκᾶς προσέφερε μερικὰ ἰδίως ἀπὸ τὰ κοστῦμα διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἕνα ἰδανικὸν πλαίσιον εἰς τὸ ἔργον. Καὶ ἡ χορογραφία τῆς κ. Ρ. Μάνου - Μυλωνᾶ κατώρθωσε νὰ προσθέσῃ ὀρισμένα χορευτικὰ «ίντερλούδια», τὰ ὅποια δὲν διακόπτουν καθόλου τὴν συνέχειαν καὶ τὴν πραγματικὴν ποίησιν τῆς παραστάσεως.